

Niekoľko zaujímavostí z histórie slovenskej botaniky – kuriózne zauzlené autorstvá

Some curiosities in the history of Slovak botany – quaintly entangled authorships

JÁN KLIMENT

Botanická záhrada Univerzity Komenského, pracovisko Blatnica, 038 15 Blatnica č. 315,
kliment@rec.uniba.sk

Abstract: The article deals with three contested cases in the history of Slovak botany, (1) identity of the author of the contribution „Aus der Flora der Slowakay“ (D. S. 1854), (2) authorship of the manuscript „Príspevky ku kvetne stolice turčianskej“ [Contributions on the flora of the Turiec county] (3) identity of the author of articles in the monthly journal *Príroda* (Turč. Sv. Martin), writing under the assumed name Migisi.

Keywords: authorship, history of botany.

Úvod

Pri štúdiu podkladov k jubilejným či spomienkovým príspevkom o významných osobnostiach slovenskej botaniky, ale i iných príležitostiach som v študovaných prameňoch zaregistroval niektoré nezrovnalosti, ktoré boli inšpiráciou k napísaniu nižšie uvedených riadkov.

Zamerané sú na tri bibliograficky sporné témy: (i) identitu autora článku „Aus der Flora der Slowakay“ (D. S. 1854); (ii) autorstvo nepublikovaného dokumentu „Príspevky ku kvetne stolice turčianskej“ uloženého v archíve Slovenského národného múzea-pobočke Martin; (iii) identitu autora článkov v mesačníku *Príroda* (Turč. Sv. Martin), vystupujúceho pod pseudonymom Migisi. Jednotlivé témy sú zoradené chronologicky, podľa obdobia vzniku pojednávaných prác.

V texte uvedené názvy rastlín sú prevzaté z pôvodných, citovaných prameňov.

Daniel Sloboda, Alexander Skofitz alebo Dionýz Štúr?

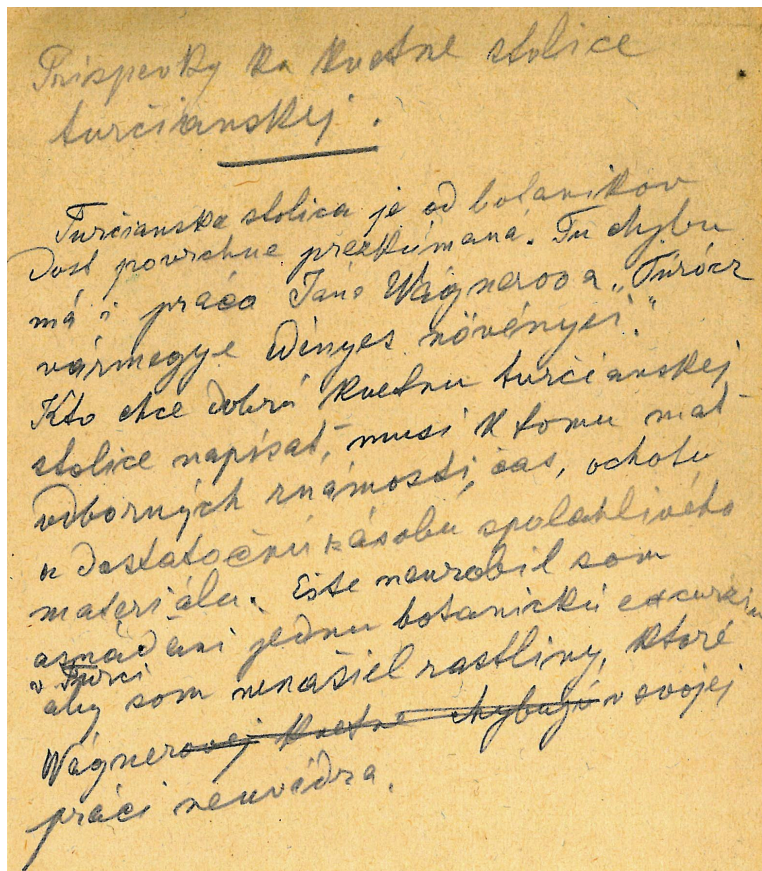
V roku 1854 vyšiel v časopise *Oesterreichisches Botanisches Wochenblatt* článok „Aus der Flora der Slowakay“, pojednávajúci o Reussovej Kvetne Slovenska (1853), podpísaný iniciálami D. S. Po krátkom úvodnom oboznámení s obsahom knihy a záujmovým územím autor podal do nemčiny preložené opisy siedmich taxónov, uvedených v Kvetne ako nové resp. novo pomenované (*Pulsatilla slavica*, *Draba verna* γ. *serrata*, *Alsine Preslii*, *Alsine Langii*, *Sedum*

carpathicum, *Archangelica slavica*, *Crocus discolor*); štyri ďalšie (*A Armoracia macrocarpa*, *Onobrychis carpathica*, *Helosciadium oppositifolium*, *Luzula sudetica*) stotožnil s už opísanými druhmi. V Bibliografii k flóre ČSR do roku 1952 (Futák & Domin 1960: 546) je autorstvo príspevku pripísané Danielovi Slobodovi (20. 12. 1809 – 10. 11. 1888), autorovi známeho Rostlinnictví (1852). V dodatkoch k tejto bibliografii (Kubát & Skalický 1999: 9) je už autorstvo formulované značne opatrnejšie: „[Anonymus] D. S. [an Dr. A. Skofitz?]“. Predpoklad sa zrejme zakladá na skutočnosti, že Alexander Skofitz (21. 1. 1822 – 17. 11. 1892) bol zakladateľom, vydavateľom a dlhoročným redaktorom zmieneneho časopisu (od roku 1858 pod názvom Oesterreichische Botanische Zeitschrift). Pravdepodobne kvôli ťažšej dostupnosti ostala nepovšimnutá práca dr. Hrabovca (1994), ktorý za autora dotyčného príspevku označil Dionýza Štúra (2. 4. 1827 – 9. 10. 1893), od roku 1850 pracovníka Ríšskeho geologického ústavu vo Viedni, venujúceho sa už od študentských čias aj botanike. Štúr (autorská skratka Stur) ako zanietený národovec mal iste záujem na tom, aby Reussovo dielo, napísané v biblickej češtine, sprístupnil záujemcom v nemecky hovoriacich krajinách, čomu zodpovedá aj úvod príspevku: „*Da dasselbe [Buch] slawisch geschrieben ist, und einige neue vom Verfasser aufgestellte Species und Synonyme beschrieben und angeführt enthält, so möge diese Mittheilung dazu dienen, diese Daten auch dem nicht slawischen botanischen Publicum zugänglich zu machen.*“. Spomedzi troch uvažovaných možností (Daniel Sloboda, Dr. Skofitz, Dionyz Stur) je preto tretia z nich najviac pravdepodobná.

Príspevky ku kvetne stolice turčianskej. Zoznam väčších výletov

„*Turčianska stolica je od botanikov dost' povrchne prezkúmaná. Tú chybu má i práca Jána Wágnera Turócz vármegye edényes növényei. Kto chce dobrú kvetnu turčianskej stolice napísať, musí k tomu mať súborných známostí, čas, ochotu a dostatočnú zásobu spoľahlivého materiálu. Ešte neurobil som v Turci asnáď ani jednu botanickú excurziu, aby som nenašiel rastliny, ktoré Wágner vo svojej práci neuvádza.*“

Tieto 4 vety (spolu 13 riadkov) tvoria celý obsah dokumentu s názvom „Príspevky ku kvetne stolice turčianskej“. Napísaný je ceruzou na úzkom pruhu hrubého papiera s rozmermi 42 × 10 cm [herbárová záložka, tzv. „herbárový jazyk“] a spolu s tromi ďalšími pruhmi uložený v obálke č. 12 (Z kveteny 1911) vo fonde Václav Vraný v archíve SNM-pobočka Martin (obr. 1). Na druhom pruhu je súpis rastlín zaznamenaných počas exkurzie do Šútovskej doliny 13. 8. 1911 (90 druhov), na treťom súpisy rastlín z 25. 8. 1911 (5 druhov), 26. 8. 1911

Obr. 1. Rukopis „Príspevky ku kvetnej stolici Turčianskej“ (V. Vraný).

Fig. 1. Manuscript „Príspevky ku kvetnej stolici Turčianskej“ (V. Vraný).

(4 druhy) a 28. 8. 1911 (Martin – Sučany; 8 druhov), na štvrtom súpis druhov húb (bez uvedenia lokalít); na rube tretieho s poznámkou „Z kvetny“. Petráš (1972: 241, 1990: 48) pripísal autorstvo poznámok, spolu so zoznamom väčších výletov (obálka č. 13), Vranému:

„Vraného zaujala aj pestrá turčianska flóra. O jeho intenzívnom botanizovaní svedčí aj jeho zoznam väčších výletov. Často botanizoval s Jánom Petrikovichom, dobrým znalcom turčianskej flóry. ...

Kriticky sa vyjadruje k práci Jána Wagnera Turócz vármegye edényes növényei, ktorú pokladá za neúplnú. To ho pravdepodobne priviedlo k dopĺňovaniu Wagnerovej práce. Škoda, že sa zachovalo v rukopise len torzo doplnkov pod názvom Príspevky ku kvetne stolice turčianskej.“

Je však Vraný skutočne autorom oboch citovaných dokumentov?

Václav Vraný (30. 9. 1851 – 8. 9. 1929) po predčasnom prepustení zo školských služieb vďaka odporúčaniam Jura Janošku a Karola Antona Medveckého pôsobil od septembra 1909 do leta 1921 ako profesionálny kustód muzeálnych zbierok a tajomník Muzeálnej slovenskej spoločnosti v Turčianskom Sv. Martine. Tu sa stretol s MUDr. Jánom Petrikovichom (14. 3. 1846 – 22. 5. 1914), venujúcemu sa v tom čase intenzívnemu štúdiu turčianskej kveteny, ktorému požičiaval odbornú botanickú literatúru, pomáhal mu určovať zbery a bol mu tiež aktívnym spoločníkom na botanických exkurziách.

V pozostalosti J. Petrikovicha (Archív SNM-pobočka Martin) sa nachádza obsiahly fascikel s názvom „Petrikovich Dr Ján: Materiál k monografii Turca“. Obsahuje úvodné poznámky (vrátane vysvetliviek a súpisu relevantnej literatúry), geografickú charakteristiku Turca („Zemepisné a geologické polozenie Turčianskeho územia“), charakteristiku vegetačných typov pozdĺž výškového gradientu, od údolí po najvyššie polohy pohorí („Geografické pomery rastlinnosti Turčianskej kveteny“), ako aj podrobné súpisy rastlín z jednotlivých botanických exkurzií a vychádzok. Z niekoľkostranového úvodu sa dozvedáme:

„Keď v roku 1909 skrsla bola myšlienka v Turč. Sv. Martine, aby sa vydala monografia Turčianskej stolice, požiadany som bol prispieť k tejto práci článkom z prírodovednej stati, menovite z botanického oboru. Súc si povedomý ťažkej úlohy, prijal som síce oslovenia s ochotou, ale prácu v krátkom čase vykonať som sa nezaviazal. Znajúc seba, že som na túto úlohu neni dobre pripravený, že pracovníkov na tomto poli v Turci len málo bolo a že botanický materiál z Turca je veľmi skrovný a literatúra turčianskej kvetny len v počiatkoch sa nachodí, nepozbývalo mi iné, ako za príkladom druhých v svojom staršom veku botanickú mapu, lopatku a turistickú palicu do hrsti vziať a preputovať naše krásne doliny, hory a vrchy; nazreť sám do prírody a v pamäť si zasa uviesť a obnoviť už časom pozabúdzané staré známosti a materiál si shromaždiť a ho spracovať. ...

... Najviacej času som blízkeho okoliu T. Sv. Martina venoval, ktoré som v krátkych ale častých vychádzkach, obďalečnejšie ležiace kraje zase v jednodenných excursiách ponavštevoval a ich rastlinosť dopodrobna prebral. ... Na týchto výletoch som si mnoho zápisiek a značkov porobil, pekného, sušeného botanického materiálu shromaždil. Pri sberaní a skumaní materiálu neobmedzil

som sa len na javnosnubné (phanerogami) ale aj na tajnosnubné (kryptogami), menovite na rodiny Lycopodiaceae, Equisetaceae, Ophioglossaceae, Polypodiaceae a masité huby (fungi).

...

Pre obľahčenie v hľadaní a rýchle sa orientovanie aj pre menej sbehlých v botanike som za cieľu primerané uznal zostaviť zoznam rastlín v abecednom poriadku priložiť ku každému rodu príslušný latinsky zoskúmaný názov. Tento zoznam je len na svojej vlastnej autopsii získaného a vlastnoručne sberaného materiálu zostavený.

...

Za rok 1906 som len dva väčšie výlety vykonal. Jeden na spomenutia hodný 29-ho júna na Končítu. ... Druhý výlet platil na Lysec dňa 13-ho júla na senobraní.

Roku 1907 sme len jeden väčší výlet spravili s nebohým našim predsedom *Andr. Kmeťom* do *Gadera* a do *Vlkanovej doliny*.

Roky 1908 a 1909 prešli bez väčších výletov.

Rok 1910 bol bohatší na výlety a priniesol mi aj peknú zásobu rastlinného materiálu. Tohto roku som preskúmal 12-ho mája *Gader*, 12-ho júna *blatnickú dolinu* a *holu Krížnu*. ...

Roku 1911 som na desiatych miestach skúmal rastlinné pomery a síce: na *sklabinskom zámku* a v *Kantore*, na *ratkovských dolomitoch*, v *Žarnovici*, na *zniovskom hrade*, ... na *Šútovskej holi* a na druhých kratších vychádzkach ako v *Močiaroch*, ..., v *Zápotočí* a *turčianskej Sucheji*. Na týchto vychádzkach sa aj p. *V. Vraný* častejšie zúčastnil.

Za rok 1912 prebral som *beliansku dolinu* s *grúňami Dedicou*, *Krivó* a *Havranovom*, *lúky pri Turčeku*, ..., *Veternú holu*, *strečiansku* a *Zuranovu dolinu*. Tiež často s p. *V. Vraným*.

Rok 1913 bol veľmi neprajný k floristickým výskumom. *Dažde* a *chládeže* prekážali podujať niečo väčší, alebo dlhší výlet. *Koncom júna* *onezdravel nato som* a ešte aj bol som prinútený na viac týždňou cieľom *liečenia do Tatier odcestovať*, *zkade keď som sa koncom júla domou navrátil obľahol som* a tak bol koniec urobení celému *botanizovaniu na tento rok*. V prvom pol roku som 27 apríla *jarný výlet do Belianskej doliny vykonal* a *jarnú floru Havranova, Balova, Malcova a Madačova preskúmal*. ... V júni *zreťel som obrátil na Veľkú* a na *holu Viešky*. Týmto som *dokončil tohoročné výskumi*, ktoré pre *hore spomenuté prekážky veľmi chudobne vypadli*.“

Z uvedených výňatkov je zrejmé, že zhromaždený materiál slúžil *Petrikovičovi* ako nadmieru zodpovedná príprava na spracovanie *botanickej kapitoly* do

monografie Turčianskej župy, ktorú už nestihol dokončiť. Výsledky viacročného botanizovania sprístupnil v cykle troch pomerne rozsiahlych príspevkov (Petrikovich 1912a, b, 1913a), uverejnených v Sborníku Muzeálnej slovenskej spoločnosti a sústredil v súbornom rukopise (Petrikovich 1913b), v súčasnosti uloženom v archíve SNM-pobočke Martin (vrátený z Národného múzea v Prahe v októbri 2000). Najdôležitejšou súčasťou prípravy bol samozrejme dopĺňajúci terénny výskum, o ktorom si Petrikovich viedol podrobné záznamy. Patrí k nim i trojstranový súpis exkurzií do vzdialenejšieho okolia Turč. Sv. Martina („Väťších výletov som spravil:“, s prvým záznamom z 29. 6. 1906 (Končítá) a posledným zo 7. 6. 1913 (Viešky). V rokoch 1906–1908 bol Vraný učiteľom v Liptovskom Sv. Mikuláši a v Palúdzke. O tom, že nemohol byť autorom súpisu, svedčí o. i. záznam z 12. 6. 1910: „Výlet s H. [Halašom] a V. V. [V. Vraným] cez blatníckú dolinu na Krížnu. S veľmo bohatou korisťou sme sa vrátili.“ (obr. 2).

Viac-menej jednoznačne možno uzavrieť aj otázku autorstva „Príspevkov ku kvetne stolice turčianskej“. Vychádzajúc z obsahu v úvode state citovaných štyroch viet som sprvu predpokladal, že podobne ako zoznam výletov, aj „Príspevky“ mohli byť súčasťou Petrikovichovho poznámkového aparátu pri zostavovaní botanickej kapitoly do zamýšľanej monografie [indíciu podporovala aj skutočnosť, že Petrikovich všetky tri publikované príspevky (1912a, b, 1913a) uverejnil s podtitulom „Príspevky k turčianskej kvetne“]. Oprávnenosť pôvodného predpokladu naštrbilo už porovnanie botanických poznámok z vyššie zmienenej obálky č. 12 s obdobnými podkladmi v „Materiáli k monografii Turca“. Výlet do Šútovskej doliny (13. 8. 1911) podnikol Petrikovich spoločne s Vraným [„Botanický výlet s V. Vraným cez Kozú skalú na Šútovskú holu“], pričom počas exkurzie si zrejme každý zhotovil vlastné záznamy. V závere súpisu totiž Petrikovich uvádza niekoľko druhov (*Allium victorialis*, *Hieracium alpinum*, *Dianthus nitidus*, *Ranunculus alpestris*, *Selaginella spinulosa*, *Saxifraga aizoides*, *Polygonum viviparum*) s poznámkou „V. V. našiel“. Takmer všetky sú súčasťou ceruzou písaného zoznamu s nadpisom „Šútovská dol. Hromové 13. VIII. 1911“ (obr. 3); výnimkou je *Hieracium alpinum* (spomedzi jastrabníkov sú v zozname len *H. glaucum* a *H. villosum*). Kusé poznámky z 26. 8. a 28. 8. 1911 podľa porovnania druhových záznamov a údajov o exkurziách zodpovedajú výletu pod Valaskú a Škodovo a exkurzii na Hladomer a do Zápotočia; z 25. 8. 1911 Petrikovich neuvádza žiaden záznam. Autorstvo botanických súpisov na herbárových záložkách teda možno pripísať Vranému. Súpisy i „Príspevky“ som následne porovnal s ďalšími rukopismi (písanými perom i ceruzou, viackrát na rovnakých záložkách), ktorých autorom je nesporne

.. 1910 26/IV Pod Stráňe
.. " 12/5 Guver perní' rasoben vachin som senciál
.. " 20/5 Excursia pos Valachin, bohata' rasoben v Htal.
.. " 26/5 Pod Veličian bohata' rasoben.
.. " 4/6 ^{ex brevibus tunc} bohata' rasoben
.. " 10/6 cen puce do Hradčan a Sklabian
.. " 12/6 Výlet v H. a V. cen blatnicha' Hlin. sa Krištin
v velus bohata' Koryčan sene sa vrátili.

Obr. 2. Ukážka z rukopisu „Vätsích výletov som spravil“ (J. Petrikovich).
Fig. 2. Extract from the manuscript „Vätsích výletov som spravil“ (J. Petrikovich).

Putovsk'i dol. Kromeris
13.VIII.1911
Panicum tiliaceum; Linaria minor; Melissa officinalis
Diplolabis muralis DC
Sagittaria polygama Andr.
Juncus communis
Tanacetum vulgare
Epilobium Dodonaei
Equisetum telmateia
Lidago virgo auct.
Gypsophila silvestris Hill.
Anthriscus silvestris
Eupatorium cannabinum
Convolvulus sepium L.

Dr. Igor Dula
Matis Dula
Jozef Fabre
Jozef Pasparik
Gustav Trátek
Fedor Jesenstey
Dr. Ján Kóhút
Stefan Křemery
Cyrill Křesák
Frjojm. Melcherber
Gustav Simko
Emil Šoltis
Pavel Starke
Dr. Miloš Vanzo

Obr. 3. Porovnanie Vraného pracovného a úradného rukopisu.
Fig. 3. Comparison of common and official handwriting of Vraný.

Vraný (koncepty listov jednotlivcom i inštitúciám, prírastky nových členov MSS, zoznamy darcov a darov, koncept správy o činnosti MSS, poznámky k príspevkom do Sborníka MSS a i.). Z porovnania vyplynulo, že Vraný bol tiež autorom zmienených úvodných poznámok. K čomu však mali byť úvodom? Napísať doplnky k Wagnerovej práci sotva zamýšľal; napokon, nepublikoval ani vlastné zaujímavejšie botanické nálezy z Turca, ktoré poskytol na uverejnenie Petrikovichovi (cf. Kliment 2005: 72). Šlo len o súkromné poznámky bez konkrétneho zámeru? Ak nie autorstvo tohto kratučkého dokumentu, tak aspoň jeho účel zrejme ostane záhadou.

Migisi

„S menom *Dezidera Magica*, pod tajuplným pseudonymom ‚Migisi‘, sme sa stretávali hneď po druhej svetovej vojne (od r. 1947) na stránkach matičného mesačníka ‚Príroda‘. Predstavil sa nám ako neúnavný glosátor prírodných zvláštností Slovenska.“ Týmito slovami spomína dr. Stollmann (Eko Panoráma 9/95: 10, 1995) na publikačné začiatky RNDr. Ing. Dezidera Magica (24. 10. 1920 – 31. 10. 2005) pri príležitosti jeho 75. narodenín, pokračujúc: „V článku ‚*Omnia mea mecum porto*‘ nabáda mladých adeptov prírodných vied poznávať tajomstvá prírody Slovenska takto: ‚S torbou na chrbte – všetko si nesieme so sebou – kráčame po chodníkoch Malých Karpát, dolinami Nízkych Tatier, po chrbtoch Liptovských hôľ i medzi masívmi Vysokých Tatier. ... Deň čo deň rastú vedomosti, plnia sa zápisníky, množia sa snímky.‘ – hľa predchodca dnešných táborov ochrancov prírody!“ (pozri tiež Chránené územia Slovenska 26: 61, 1995).

Pri príležitosti kompletizovania bibliografie dr. Magica (Ochrana prírody 19: 211–215, 2001) som sa prirodzene snažil preveriť túto informáciu, keďže podľa dostupných podkladov jeho botanickou prvotinou bol krátky článok o parku v Rusovciach [Vesmír 27 (1948–1949): 121–122, 1949]. Preto som si pozorne preštudoval všetky, zväčša kratučké, len zriedka dlhšie články, publikované v r. 1947–1950 v časopise Príroda pod uvedeným pseudonymom. Z viacerých titulov, napr. „Murárik skalný“ (Príroda 2, 4: 53, 1947), „Kúdelníčka obyčajná“ (Príroda 2, 4: 55, 1947), „Bizón na Slovensku“ (Príroda 4, 5: 65–67, 1948–49) či „Zo života tatranských svišťov“ (Príroda 5, 5–6: 73–74, 87–89) vyplýva, že ich autorom bol skôr zoológ (ornitológ?), z ďalších, ako napr. „Za veľkým prírodopiscom“ (Príroda 2, 5: 69, 1947), „Náčrtky v prírode“ (Príroda 2, 6: 92, 1947) a „Dymové odtlačky“ (Príroda 4, 9: 144, 1948–49) zasa, že šlo o prívrženca tzv. „vudkrafterov“ [woodcraft – hnutie lesnej múdrosti; predchodca skautingu] a obdivovateľa zakladateľa tohto hnutia, prírodovedca, spisovateľa

a maliara Ernesta Thompsona Setona (14. 8. 1860 – 23. 10. 1946). Pozitívam woodcraftu je venovaný aj Štollmannom zmienený článok „Omnia mea mecum porto“ (Príroda 4, 10: 155–156, 1948–49), čo dokladajú nasledovné výňatky: „*Cesty do prírody, do hôr, tmavých lesov i k ligotavej hladine vody pri západe slnka sú vyznačené tým, že takýto pútnik si nesie, okrem lásky k prírode, na svojom chrbte všetko, od oblečenia až po príbytok. Táborenie, to znamená vedieť žiť v lesoch, vo voľnej prírode pri podmienkach, upravených vlastnou prácou. ... Tu je pole pôsobnosti pre tých, čo chodia so zápisníkom a ceruzou, ďalekohľadom a fotoaparátom namiesto pušky. No, a takéto cesty sú veľmi ľahké a oveľa príjemnejšie pre toho, kto pozná prírodu tak, že si vie svoj pobyt v nej spríjemniť a upraviť podľa možností, aké ona poskytuje. Taký človek si vie svoje potreby zabaliť do torby, nieť ich desiatky kilometrov a potom tam, kde už nenájdete masťný papier a škatuľku od sardiniiek, stráviť ne jeden deň i noc, sám si pripravujúc pokrm, nezronený dažďom, vetrom či búrkou. To najdôležitejšie však, až i vy sa dáte touto cestou, je v tom, že budete vo voľných lesoch, pod mlčanlivými skaliskami alebo pri vode, kde je vždy veľká možnosť pozorovať, poznávať a tak sa učiť.*“ Formulácia „*plnia sa zápisníky, množia sa snímky*“ sa vzťahuje na náčrty a fotografie krajiny, zvierat a pod. (pozri článok „Náčrty v prírode“).

S oprávnenými pochybnosťami som sa pri zostavovaní bibliografie obrátil priamo na dr. Magica, ktorý mi potvrdil, že napriek istej podobnosti s jeho priezviskom sú mu pseudonym i autorstvo príspevkov pripisované neprávom. Kto je však ich skutočným pôvodcom, sa mi zatiaľ nepodarilo zistiť. K pretrvávajúcej anonymite autora snáď časom prispel i fakt, že pozitíva woodcraftu či skautingu sa po „Vítaznom februári“ nesmeli otvorene propagovať.

Pod'akovanie

Záverom je mojom milou povinnosťou poďakovať sa Dr. Judite Kochjarovej (Botanická záhrada UK Blatnica) za upozornenie na Dionýza Štúra ako možného autora nemeckého prekladu Reussom opísaných či novo pomenovaných taxónov, Dr. Márii Halmovej, riaditeľke SNM-Etnografického múzea v Martine a archivárovi Mgr. Tomášovi Peťkovi za umožnenie štúdia archívnych fondov, Mgr. Karin Šišmišovej, vedúcej oddelenia literárnych rukopisov ALU SNK v Martine za pomoc pri overovaní autorstva rukopisov a prof. Jozefovi Šteffekovi (TU Zvolen) za pomoc pri pátraní po identite nositeľa pseudonymu Migisi.

Literatúra

Archív literatúry a umenia SNK Martin, fond Václav Vraný.

Archív Slovenského národného múzea-pobočka Martin; fond Ján Petrikovich, fond Václav Vraný. D. S. [Stur, D.] 1854. Aus der Flora der Slowakay. Oesterr. Bot. Wochenbl. 4: 403–405.

- Futák, J. & Domin, K. 1960. Bibliografia k flóre ČSR do r. 1952. Vydavateľstvo SAV, Bratislava.
- Hendrych, R. 2003. Autoři a sběratelé ve výzkumu květeny Slovenska. *Studia sumptibus auctoris edita*, Praha. p. 37–47.
- Hrabovec, I. 1994. Botanické práce Dionýza Štúra. In Miko, O. & Samuel, O. (eds), *Dionýz Štúr – geológ, paleontológ, botanik, slovenský národovec (1827–1893)*. Geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava. p. 45–47.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Ernest_Thompson_Seton
- Kliment, J. 2005. Václav Vraný a Turiec (Z pohľadu botanika). *Kmetianum* 10: 68–74.
- Kliment, J. & Burkovský, J. 2001. Portrét dobrého človeka (k životnému jubileu RNDr. Ing. Dezidera Magica). *Ochr. Prír.* (Banská Bystrica). 19: 197–211.
- Kubát, K. & Skalický, V. 1999. Dodatky k Bibliografii k flóre ČSR do roku 1952. *Severočeskou Přír., příl.* 10: 135 p.
- Petráš, M. 1972. Václav Vraný. *Liptov* 2: 223–248.
- Petráš, M. 1990. Václav Vraný 1851–1921. *Život – Dielo – Bibliografia*. Slovenské národné múzeum-Muzeologický ústav, Bratislava.
- Petrikovich, J. 1912a. Botanické výskumy na holi Križnej (1576 m.), v Gaderi a na Tlstej (1406 m.). *Sborn. Muz. Slov. Spoločn.* 17: 31–38.
- Petrikovich, J. 1912b. Botanické výskumy v Belianskej a Necpálskej doline a na holi Ploskej (1533 m.). *Sborn. Muz. Slov. Spoločn.* 17: 128–138.
- Petrikovich, J. 1913a. Botanické výskumy na podhradskom Klaku (Haviarke), 1395 m., a na Fatre katexochen. *Sborn. Muz. Slov. Spoločn.* 18: 40–47.
- Petrikovich, J. 1913b. Alphabetický soznam na Turčianskom území sa nachádzajúcich rastlín. 103 p. Msc., depon. in *Archív Slovenského národného múzea-pobočka Martin*.
- Stollmann, A. 1995a. Dezider Magic – obdivovateľ a služobník prírody 75-ročný. *Eko Panoráma* 9/95: 10.
- Stollmann, A. 1995b. Mígisi. *Chrán. Územia Slov.* No. 26: 61.

došlo 28. 6. 2010
prijaté 13. 1. 2011